

Äinämöinen

3/2022 joulukuu

SISÄLLYS

Pääkirjoitus.....	2
KUULUMISIA	3
Lauluilta museoladossa	3
Mihin kartta on kadonnut?.....	3
Syystulet.....	3
Uusia lastenkirjoja	3
Palokalusto Tupalan talomuseolle	4
Mikä on piilossa?.....	4
Liisa Alestalo tutki Iso-Äiniöllä vuonna 1959 .	5

Asikkalan kotiseutumuseon kattoja	6
Vehkasuonoja	8
Pellilän kirjasto.....	9
TULEVAT TAPAHTUMAT	10
Äinään seudun kyläkirja	10
Äinämöinen 3/2022 joulukuu	11
Äinään seudun kyläyhdistys.....	11
2021-2023	11
Joulukalenteri	12

Pääkirjoitus

Kyläkirja on valmis

Kyläkirja projekti, johon lupauduin suin päin, on saatu päätökseen. Toteuttamistapoja on monia ja mielipiteitä sekä mieltymyksiä myös. Työ on ollut isompi kuin oli tarkoitus. Loppujaksolla yöllä kirja tuli vahvasti uniin ja joitain ideoita nousi mieleen. Toiset ideat eivät olleet toteutuskelpoisia aamun valjetessa. Taittajana ja kirjan kokoojana olen ollut omissa eväissä inspiraation viettävänä.

Te kaikki osallistujat mahdollistitte kyläkirjan. Kiitos monille avustusten antajille. Kiitos omatoimisille aineiston lähettäjiä, joita tuli yllätyksenä monilta tahoilta. Kiitos projektiin luottaville ja sen valmistumista odottaville. Kiitos kokeneille oikolukijoille Liisa Nikkilälle ja Ilkka Murrolle. Kiitos omalle perheelle myötäelämisestä ja joustamisesta.

Kirja on aivan erilainen kuin perinteiset kyläkirjat. Se on kuin suuri Äinämöinen. Kirja ei ole varsinaisesti historian kirja tai historiikki, vaikka siinä onkin vanhoja asioita mukana. Käytettävissä olevan materiaalin mukaan liikutaan ja vanhan historian voi lukea jo aikaisemmin julkaistuista henkilöiden tekemistä historian teoksista.

Monenlaisia mielenkiintoisia kohtaamisia ja tilanteita saimme kokea eri työvaiheiden aikana. Jonkin verran juoksutettiin paikasta toiseen -kysy lisää siltä ja siltä. Ennakkohuhujen mukaisesta yli 500 sivusta on saatu nipistettyä ja karsittua alle 400 sivuun. Lukemista riittää joulun ajaksi ja vähän seuraavallekin vuodelle.

Rauhallista Joulunaikaa ja alkavaa Uutta Vuotta!
Liisa-Marjatta Pietinen

*Etukannen
tonttupuiston kuvat:
Nina Riukka*

Elonkorjuuta ja lyhteiden tekoa kuhilaiksi 1980-luvulla. Kuva: Herkko Halme / Asikkalan kotiseutuyhdistys ry. Kuvan omistaa: Leila Tikkala

KUULUMISIA

LIISA-MARJATTA PIETINEN

Lauluilta museoladossa

Lauluvihkosta löytyi vieraampiakin lauluja, mutta hyvin pääsi mukaan sävelkulkuun. Museolatoon oli saatu kirkon entisiä sinisiä penkkejä omien istuinten lisäksi. Elokuun 22. päivänä kokoontui 35 henkeä Markun laululatoon. Kuva: Liisa-Marjatta Pietinen

Syystulet

Syystuliaa poltettiin Luontokeskuksessa syyskuun viimeisenä päivänä 12 hengen joukolla. Kesän rääppiäisenä tarjottiin tämän kauden uutuustuotetta lettuja ja makkaraa omenahillolla eli ”äinääläisiä”. Mukavan rennon illan jälkeen polun varressa olevat lyhdyt valaisivat kotimatkalta lähtöä.

Muutama vieras saatiin mukaan Kurhila-Hillilän kylästä. Kuva: Matti Pietinen

Mihin kartta on kadonnut?

Kesällä Infokatokseen oli hankittu uusi Asikkalan pitäjäkartta, joka on nyt kadonnut jonnekin. Ilmoitustaululla on enää vanha kartta jäljellä.

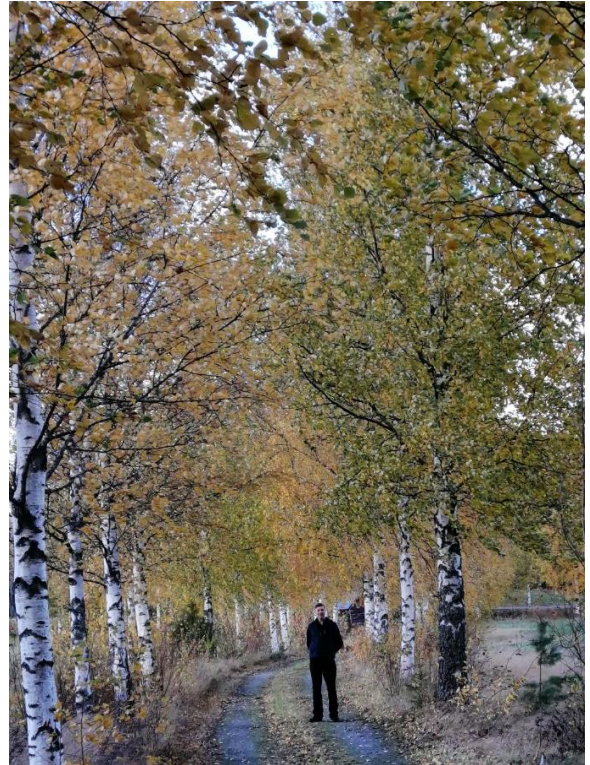
Uusia lastenkirjoja

Tuotteliaat kylän kirjailijanaiset ovat julkaisseet tahoillaan uudet lastenkirjat. Seija Helander luontoaiheisen Raakku Raakile -kirjan ja Heidi Viherjuuren kirjasarja jatkuu Hilja ja synttärisoppa -kirjalla.

Palokalusto Tupalan talomuseolle

Kylän käsi­käyt­ttöinen palosireeni. Kuva: Matti Pietinen

Hemmo Honkala ruskakujalla. Kuva: Matti Pietinen

Iso-Äiniön yhteisten maa-alueiden osakaskunta siirtää palokaluston Tupalan Talomuseolle, jossa Hemmo Honkala on jo varannut niille tilan.

Mikä on piilossa?

Paloruisku, letkut ja ruuttavaunu. Kuva: Matti Pietinen

Kuva: Matti Pietinen

Liisa Alestalo tutki Iso-Äiniöllä vuonna 1959

Liisa-Marjatta Pietinen. Lähde: Suomalainen kylä: Anna Kirveennummi ja Riitta Räsänen.

Alestalon kartano. Kuva: Liisa-Marjatta Pietinen

Hollolan Noitalan kylästä lähtöisin oleva Liisa Alestalo o.s. Taarasti opiskeli historian opettajaksi. Opiskelun aikana hän työskenteli Kansallismuseolla, jonka kansantieteellisen osaston johtaja dosentti Niilo Valonen pyysi mukaan Iso-Äiniön kylätutkimukseen vuonna 1959. Kansallismuseon ja Seurasaarisäätiön tutkimusryhmiä oli useilla puolilla Suomea vuosien 1955–67 aikana.

Nelipäiväinen kylä- ja rakennustutkimuskurssi pidettiin ennen kentälle lähtöä heinäkuussa 1959 Helsingin pitäjän kirkonkylässä. Tutkimuksista koottiin vuonna 2000 Suomalainen kylä niminen kirja, jonka toimittivat Anna Kirveennummi ja Riitta Räsänen.

Liisa Taarasti kulki yksin Iso-Äiniön kylällä talosta taloon. Samanaikaisesti pihojen ja kyläryhmän piirtäjät liikkuvat omana ryhmänä kylällä. Liisa asui sukulaisen mökillä, jonka lapset olivat Aarre ja Sointu. Muu ryhmä nukkui Hentilän navetan vintillä heinissä.

Taloissa otettiin hyvin vastaan ja jaksettiin osallistua haastatteluun. Tutkimusmatka kesti muutamia viikkoja. Joka talossa kysyttiin asukkaiden ikä, toimi, taustaa, talon torpat, kylän käsityöläiset, milloin tila alkoi viljelemään heiniä ja muut viljelykset.

Kylätutkimukseen etsittiin kyliä, joissa oli vanhalla länsisuomalaisella sarkajaolla jaettuja kyliä, sarkajakoa osoittava kartta ja talonpoikainen maatalouskylä. Kylästä toivottiin löytyvän vanhoja historiallisia karttoja.

Hollolan Sarvan kylässä Liisa Alestalo vuonna 1709 perustetun miehensä suvun kavinavetan päädyssä kesällä 2022. Kuva: Liisa-Marjatta Pietinen

Asikkalan kotiseutumuseon kattoja

Teksti ja kuvat: Ilkka Murto

Asikkalan kotiseutumuseon kiviometan tiilikatto on kovin sammaloitunut. Kuva: Herkko Halme, Asikkalan kotiseutuyhdistys ry

Olet saattanut kirkonkylässä käydessäsi ihmetellä, mikä rakennus on tien alapuolelle vanhan lainajyvästön eli viljamakasiinin kohdalle ilmestynyt, kun sieltä niin kiiltävä peltikatto kajastaa. Kyse ei kuitenkaan ole uudisrakennuksesta, vaan kotiseutuyhdistyksen ylläpitämän talomuseon navetan kauan kaipaamasta ja uutuuttaan kiiltävästä katoista. Rakennus on Pappilan vanha kiviometta, jonka arvellaan olevan tehty kirkon teossa syntyneistä ylijäämäkivistä samoihin aikoihin kuin kirkko. Nykyisin rakennus toimii ajokalamuseona ja siellä säilytetään sekä talonpoikaisia hevoskuluneuvoja että herraskaisia rattaita ja valjakon vetämiä vaunuja.

Aiemmin katto oli tiilestä ja jo pitkään sammaleiden peittämä, joten rakennusta oli vaikea tieltä huomata. Moni onkin ihmetellyt museolla poiketessaan, miten hieno ympäristö ja monipuolinen museo sieltä löytyy, he kun ovat koko ikänsä ajaneet siitä ohi, nähden vain kirkon ja viljamakasiinin. Navetan kiviseinät olivat lähteneet liikkumaan ja tiilikaton valtava paino varmaankin edesauttoi liikkumista. Onneksi kotiseutuyhdistys sai Museovirastolta luvan uusien katto konesaumattulla pellillä, joten katon paino aleni kymmenisen tonnia.

Noin suuren katon uusiminen on kallis hanke ja viime talven nopeasti kohonneet rakennusmateriaalien hinnat uhkasivat jo kaataa koko hankkeen, vaikka Museovirasto olikin hankkeelle rahoitusta myöntänyt. Onneksi kesän alussa Järvi-Hämeen Osuuspankki ja Asikkalan seurakunta päättivät tukea hanketta huomattavilla lahjoituksilla. Myös Asikkalan kunta ja muutamat yksityiset lahjoittajat tukivat hanketta rahallisesti ja yhdistyksen hallitus sekä muutama muu osallistumalla ympäristön raivaus- ja vanhan katon purkutalkoisiin.

Yhdistyksellä oli myös toinen katotushanke, kun vanha olkilato sai toisellekin lappeelleen perinteisen olkikatteen. Toinen lape valmistui pari vuotta sitten ruokokattotekniikalla. Tämä lape tehtiin perinteisemmällä menetelmällä. Olkikatton teko vaati vielä enemmän talkootyötä, kun sitä ei voi teettää jollakin yrityksellä, vaan oljet oli kasvatettava, niitettävä sirpillä ja tehtävä sitomiksi ja kyiksi, kuivattava riihessä, puitava ja vielä laitettava katolle. Katto on valmistuessaan kaunis, mutta peltikattoon verrattuna kovin lyhytikäinen.

Uudet katot ovat olkea ja peltiä.

Yritämme kuitenkin museolla ylläpitää erilaisten kattojen tekotaitoja, joten museolta löytyy olki- ja peltikattojen lisäksi pärekatto, turvekatto, lauta- ja riukukattoja sekä tiilikatto.

Ajokalamuseon ja talomuseon lisäksi alueelta löytyy esinemuseo, esihistorianäyttely, maatalouskone museo sekä yhdistyksen ylläpitämä arkistorakennus, johon voi tuoda asiakirjoja ja valokuvia jälkipolville säilytettäväksi.

Melkein valmis navetan peltikatto.

Vehkasuonoja

Äinään takamailla on Vehkasuonojan ennallistamishankkeena elinympäristön ennallistaminen. Siellä on tehty monia laskeutumisaltaita ojaan, jotta vedessä virtaavat maa-ainekset jäisivät altaisiin. Metsäkeskus on mukana hankkeessa, joka koskee usean maaomistajien maita. Teksti ja kuvat: Matti Pietinen

Äinää-Vähimaan koululaisia 1980-luvulla. Markku-hevosta ajaa Kauko Penttilä. Kuva: Tapio Penttilä

Hyviä kirjoja ja keskusteluja kahvin äärellä

Pellilän kirjasto jatkaa kevätkaudella 2023 toimintaansa aikaisempaan tapaansa ja tarjoaa kyläläisille uusia kirjoja, klassikoita, elämäkertoja, dekkareita, tietokirjoja ym. Kirjojen lainaamisen yhteydessä on myös kiva istahtaa hetkeksi juttelemaan ajankohtaisista asioista. Porukassa juttu luistaa ja kahvi maistaa.

Lähialueiden suurissa kirjastoissa erityisesti kaukokirjallisuuden varauslistoissa on uusia ja uudempiä suosikkikirjoja, joiden saamista joutuu jonottamaan kuukausia. Esimerkiksi **Satu Rämön** *Hildur*-kirjaa jonotti Helmet-kirjastoissa syys-lokakuussa 4500 lukijaa, **Enni Mustosen** *Tekijä*-kirjaa samoin, **Meri Valkaman** *Sinun Margot* -kirjaa yli 3000 lukijaa ja **Lucinda Riley**n kaikkia suosikkikirjoja tuhansia lukijoita.

Pellilän kirjastosta löytyy jokaista edellä olevaa heti tai enintään kuukauden odotuksella. Kaikenlaista muutakin kirjallisuutta on tarjolla ja lisää hankitaan, kun ajankohtaisia uutuuksia julkaistaan.

Tule tutustumaan ja lainaamaan hyvää luettavaa omasta lähikirjastosta!

Leena Etu-Seppälä

Pellilän kirjasto

Kevään 2023 aukioloajat

to 12.1. klo 16-18

to 26.1. klo 16-18

to 9.2. klo 16-18

to 23.2. klo 16-18

to 9.3. klo 16-18

to 23.3. klo 16-18

to 13.4. klo 16-18

to 27.4. klo 16-18

to 11.5. klo 16-18

to 25.5. klo 16-18

TULEVAT TAPAHTUMAT

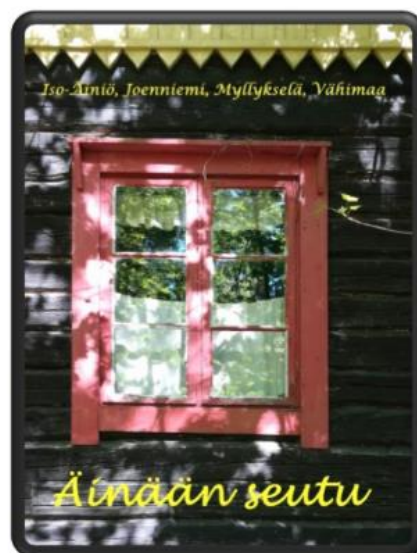
Äinään seudun kyläkirja

Äinään seutu - kyläkirjan julkkarit

su 18.12.2022 klo 14

*Niemimäen Juhlatalo
Kukkuramäentie 14
Iso-Äiniö*

*Kyläyhdistyksen kahvitarjoilu
Tervetuloa!*

Kansikuva: Liisa-Marjatta Pietinen

KIRJAN TIEDOT

- sivuja 395
- sivujen koko A4
- painosmäärä 200 kpl
- kirjan hinta 50 €

PAINOPAikka

- Padasjoen Kirjapaino

KOKOAMINEN JA TAITTO

- Liisa-Marjatta Pietinen

MYynti

- Myynti muuna aikana Pietiseltä, Yhdystie 8
- varaukset: pietinen.liisa@gmail.com

Äinämöinen 3/2022 joulukuu

Kuvia, tekstit ja taitto:
Liisa-Marjatta Pietinen

Kuvia ja ideoita: Matti Pietinen

Oikoluku: Äinään seudun kyläyhdistys

Lisäaineisto **15.3.**, 15.7., 15.11. mennessä toimitukseen.

Kiitos aineistoa antaneille ja lehden jakajille!
Painos: 260 kpl

Painotyö:
Lahden Väriasemointi Oy

TOIMINTA 2023

su 12.2. Markkinahiihto klo 10–14
Niemimäki
(Järj. Niemimäki ja kunta)

su 26.3. Vuosikokous klo 18
Niemimäki (Järj. Kyläyhdistys)

Pilkkikisat maalikuussa sään
salliessa.
(Järj. Iso-Äiniön osakaskunta)

Suomen Ilmakuva Oy

Vanhat ilmakuvat digitoituna.

Kysy kuvasi päivämäärä (ilmainen).

Tee lisätilauksia, kuvan takana on numero.

(Kääriäinen)

www.suomenilmakuva.fi

Äinään seudun kyläyhdistys 2021–2023

Juha Vaso
juhvaso45@gmail.com 050 5265 990
puheenjohtaja / Luontokeskuksen valvoja

Tuula Aaltonen
tuula.oma@gmail.com 040 9002 953
varapuheenjohtaja / web-sivut

Liisa-Marjatta Pietinen
pietinen.liisa@gmail.com 050 3562 464
sihteeri / Äinämöinen / kyläkirja

Pirkko Lohtari
lohtaripirkko@gmail.com 044 3063 667
rahastonhoitaja

Aila Niemimäki aika
ailajapaavo@outlook.fi 040 4172 235
kahvitus

MUUT HENKILÖT:
Matti Pietinen
m.pietinen@gmail.com 050 3035 806
Äinölän isäntä

Sakari Kinnunen
Luontokeskuksen isäntä 050 5679 897

Äinämöinen-lehti ilmestyy alueen postilaatikoihin huhti-, elo- ja joulukuussa. Aiemmin ilmestyneet lehdet ovat luettavissa <https://www.ainaan-seutu.net/verkkoainamoinen> ja facebook.com/ainaanseutu

- Äinään seudun Seurojentalo Äinölän varaukset ja irtaimiston lainaukset oman kylän alueella.
- Mainoksia myydään vuoden 2023 lehtiin.

Matti Pietinen 050-30 35 806
m.pietinen@gmail.com

su 18.12. klo 14

KYLÄKIRJAN JULKKARIT

Kyläyhdistyksen kahvitarjoilu

*Niemimäen Juhlatila
Kukkuramäentie 14, Iso-Äiniö*

vk 48

OMAA AIKAAN

**Lue uusi
Äinämöinen.

**ti 6.12.

Vie Pro
Patrialle
kynttilä tai
lyhty.

vk 48-52

OMAA AIKAA

**Luontokeskuksen
joulutulet.

**Kutsu ystävä
joulukahville.

**Vie joulukukka
naapurille.

**Katsele kylien
jouluvalaistuksia.

ti 20.12. klo 18

JOULULAULUT

Järjestää:
Asikkalan evl.
seurakunta

*Markun museoladossa
Kirkolantie 90,
Iso-Äiniö*
Omat makkarat
mukaan

la 3.12. klo 10-14

AVAJAISET

Asikkalan juustola-
Perttulan tila

Kyläyhdistyksen kahvila
Vähimäentie 119, Vähimä

la 31.12. klo 18

UUDEN VUODEN TÄHTITAIVAS,

omat paukut
mukaan
*Äinölään piha,
Mylykseläntie 27,
Iso-Äiniö*

JOULU-

KALENTERI

2022